

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in tož se v Ljubljani.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 28. avgusta 1942-XX

Cena posamezni številki 0'60

Navodila za dokončno odločitev glede valutnih prekrškov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal

na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, smatrajoč za potrebno, da se izdajo navodila za končno odločitev o kršitvah predpisov glede izmenjave in valut, naslednjo naredbo:

Clen 1. — Ukrepe po členih 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. kr. ukaza z dne 5. decembra 1938-XVII št. 1928, spremenjenega v zakon z dne 2. junija 1939-XVII št. 739, izdaja, kolikor gre za prekrške, storjene v Ljubljanski pokrajini, Visoki komisar, ki odloči po zaslišanju Posvetovalne komisije, sestavljene iz predsednika in 4 članov, katere imenuje z odlokom Visoki komisar.

Komisiji je v pomoč tajnik, katerega tudi imenuje Visoki komisar.

Clen 2. — Komisija zaseda pri uradu za izmenjavo in valute Visokega komisariata in se ji morajo poslati vsi spisi, ki so jih sestavili organi, pristojni za ugotavljanje prekrškov iz prednjih členov.

Komisija sme dopolniti ugotovitve organov, pristojnih za nadzorstvo glede izmenjave in valut, in odrediti po potrebi enega ali več svojih članov in, če treba, pomoč kr. finančne straže ter carinskih in policijskih organov, kadar pa gre za prekrške, ki so jih zagrešili ustanove ali zavodi pod nadzorstvom nadzorstvenega urada za zaščito štednje in dajanje posojil, tudi funkcionarjev tega urada.

Komisija je tudi upravičena zaslišati prizadete osebe, te pa smejo zahtevati, da jih zasliši.

Clen 3. — Ko dokonča preiskavo za vsak posamezni prekršek, predloži komisija Visokemu komisarju svoje poročilo z obrazloženim mnenjem o ugotovljenih prekrških in s formalnim predlogom glede vrste in višine kazni, ki naj se uporabi.

Clen 4. — Visoki komisar določi po proučitvi mnenja komisije s svojo odločbo kazni, ki naj se izrečejo zaradi ugotovljenih prekrškov, toda nevarno drugim kaznim po občnih zakonih in kazenskim odredbam po zakonu z dne 28. julija 1939-XVII št. 1097. Zoper ukrepe Visokega komisarja ni pritožbe.

Clen 5. — Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 18. avg. 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino: Emilio Grazioli

Evropska proizvodnja radijskih aparatov

Pred vojno je bila Severna Amerika glavni dobavitelj radijskih aparatov in se zaradi tega ta panoga proizvodnje v Evropi ni dovolj razvijala, čeprav je imela za svoj razmah zelo ugodne pogoje. Nemška industrija radijskih naprav dela že od nekdaj za izvoz, zdaj pa se uveljavlja ta industrija tudi v drugih evropskih državah. Prej, ko so bili na evropskih tržiščih ameriški radijski aparati, je Nemčija 66% svoje radijske proizvodnje uporabljala doma, zdaj, ko ni več ameriške konkurence, pa se je nemška proizvodnja znatno povečala, za izvoz pa delajo

Pomen sindikatov in korporacij v Italiji

Stebre ureditve italijanske države je v svoji knjigi »Kaj dolguje Italija Mussoliniju« Mario Missiroli med drugim označil takole:

Socialno vprašanje ni vprašanje narodne razdelitve blaga in narodnega bogastva, temveč vprašanje pravilne ocenitve vse proizvodnje in vseh proizvodnih moči. Proti razrednemu boju je postavljeno urejeno sodelovanje vseh razredov in zaradi tega sodelovanja so bili ustanovljeni sindikati, korporacije in federacije z enakostjo med delom in kapitalom ter z enako pravico v gospodarskih, pravnih in političnih pogledih.

Nova Italija je sistem sindikatov (strokovnih združenj) vsestransko upoštevala, za svoje razmere pa je preuredila z zakonom l. 1926. S tem zakonom so bile uvedene kolektivne pogodbe. Prvi del zakona je bil posvečen organizaciji in uveljavljanju sindikatov, z drugim delom pa je bilo urejeno delovno sodišče. Sindikat je priznan, če se izjavi zanj določeno število delojemalcev in delodajalcev po svoji prosti volji. Razen strokovnih mora imeti sindikat tudi naloge in pravila socialnega in vzgojnega značaja. Odobreni ali priznani so samo sindikati, ki po svojih pravilih ustrezajo idejam in smernicam življenja in udeleženosti skupnosti. Sindikati se združujejo v federacije, te pa v konfederacije.

Ko je sindikat priznan, stopijo v veljavo za vse njegove člane (delodajalce in delojemalce) tudi vse gospodarske in socialne obveznosti, ki jih določa zakon o delu, posebne obveznosti pa so s pravilnikom sindikata odmerjene in določene po načelih in zahtevah stroke. Sindikati strok se organizirajo po prosti volji delodajalcev in delojemalcev, ko pa je sindikat priznan ter vključen v federacijo, veljajo njegove obveznosti tudi za vse one delodajalce in delojemalce, ki so ostali izven strokovne organizacije.

Odločanje v sporih med delom na eni in kapitalom na drugi strani je poverjeno rednemu in apelacijskemu sodišču, ki je pristojno za vse spore kolektivnega in individualnega delovnega odnosa. Stavkanje in samovoljno zapiranje podjetij pa je v Italiji prepovedano.

Po zakonu o delu so vsa stanovska združenja poklicana in dolžna, da na vse načine pospešujejo povečanje in povzdigo proizvodnje ter zmanjšanje stroškov. Država posreduje v gospodarski proizvodnji takrat, kadar odreče zasebna pobuda in kadar gre za državne politične koristi.

Korporacije so posebni organi, ki združujejo sindikalne organizacije raznih proizvodnih činiteljev za določeno panogo proizvodnje. O značaju korporacije pravi zakon: Korporacija nima pravne osebnosti, ker predstavlja organ državne uprave ter je njena oblast dolo-

tudi industrije radijskih aparatov v Italiji, Švici in na Madžarskem. Precej se je povečala industrija radijskih aparatov tudi v Belgiji, Franciji in Danski in se tako lahko reče, da Evropa sploh ne potrebuje uvoza radijskih naprav iz čezmorskih dežel.

čena z uredbo, s katero je bila ustanovljena. S tem je označena razlika med sindikatom in korporacijo. Sindikati imajo pravno osebnost ter predstavljajo ločeno delodajalce in delojemalce svoje stroke. Korporacije pa so državni organi, ki združujejo vse proizvodne moči posameznih strok, torej delodajalce in delojemalce, za vzajemno delo ter za sporazumno reševanje vseh vprašanj svoje skupnosti in svojih odnosov. Korporacija ne deluje po lastni pobudi, temveč po nalogu pristojnih ministrov ter po zahtevah včlanjenih združenj ali sindikatov.

Ker predstavljajo korporacije posamezne proizvodne stroke in delovne skupine, mora biti nad njimi in iz njih vrst še ena višja instanca, ki deluje po načelih vsega narodnega gospodarstva in narodne vzajemnosti. To je Narodni svet korporacij, ki urejuje v so-

glasju in vzajemnosti koristi vseh proizvodnih panog in vseh stanovskih skupin po načelih in ciljih, ki so bistveno narodnega in državnega pomena. Narodni svet korporacij se ne da primerjati s strankarskim ali gospodarskim parlamentom, ker se ne udeležuje po svojih pobudah, temveč po zahtevah in smernicah predsednika vlade in prizadetih združenj in ker ga zakonodajna oblast lahko spremeni ali pa tudi ukine kot svojo ustanovo in svoj organ.

Sindikati, korporacije in korporacijski svet so na eni strani organizacije dela, na drugi strani pa vzajemno predstavništvo vseh delovnih moči po načelu, ki ga je Mussolini formuliral takole: Mi smo zavrgli nauk o »homo economicus« (gospodarski človek) in vedno bomo nasprotovali, kadar bo kdo trdil, da je delo neka vrsta blaga.

Novi predpisi za podjetja na novem bolgarskem ozemlju

Bolgarska vlada je izdala naredbo, s katero se ureja pravni položaj trgovinskih podjetij na l. 1941. pridobljenem novem bolgarskem ozemlju. Z novo naredbo se zaključuje prehodna doba za trgovinska podjetja na bivšem jugoslovanskem in grškem ozemlju.

Po novi naredbi obstoje še nadalje vse firme in družbe, ki so bile pred 6. aprilom 1941 na tem ozemlju pravilno ustanovljene. Vsa ta podjetja pa morajo v šestih mesecih prilagoditi svoja pravila oz. družbene pogodbe veljavnim bolgarskim predpisom. Če se ta prilagoditev v predpisanem roku ne izvede, se smatra, da so se te družbe razšle in se morajo likvidirati. Trgovinski minister ima pravico zahtevati nadaljnje obratovanje teh podjetij. V tem primeru se postavijo ta podjetja pod državno nadzorstvo in podjetja vodijo posebni komisariji.

Tudi podružnice tujih podjetij morejo nadaljevati svoje poslovanje na novo pridobljenem bolgarskem ozemlju, če so svojo pravno obliko in svoja pravila prilagodile bolgarskim predpisom.

Trgovinske firme in trgovinske družbe morajo v šestih mesecih vpisati svojo firmo v pristojni trgovinski register, zadrage pa si morajo dati potrditi svoja pravila od Bolgarske kmetijske in zadružne banke. Ta banka potrdi tudi člane načelstva in nadzorstva.

Ce velja v posameznih primerih prepoved sklicanja občnih zborov, preidejo pravice teh (glede spremembe pravil, da se ta prilagode bolgarskim predpisom) skupno na načelstva in nadzorstva zadrug. V upravnih svetih in nadzorstvih morajo imeti bolgarski državljani bolgarske narodnosti in ki imajo bivališče na Bolgarskem večino.

Delnice in prav tako posojila zadrugam se morajo v enem letu zamenjati z novimi v bolgarskem jeziku in levovi veljavi. Preračunanje se izvede na podlagi tečaja 1.60 leva = 1 dinar ali 0.56 leva = 1 drahma. Lastniki delnic morejo

uživati svoje pravice šele po izvršeni zamenjavi delnic. Če se zamenjava delnic ne izvrši v predpisanem roku, se ti vrednostni papirji zasežejo v korist bolgarske države.

Nova naredba je že stopila v veljavo in predpisani roki so že začeli veljati.

Nova organizacija Bolgarske kmetijske in zadružne banke

Z ozirom na gornje predpise treba omeniti novo ureditev Bolgarske kmetijske in zadružne banke.

Banka kontrolira danes več ko 50 odstotkov vseh vlog na Bolgarskem ter razpolaga z več ko 15 milijardami levov lastnih in tujih sredstev. Bolgarskim kmetovalcem ne nabavlja samo strojev in orodja, temveč jim daje tudi kredite v denarju. V mnogem oziru je banka izvršilni organ kmetijskega ministristva. Banka oskrbuje kmetovalce z modro galico, petrolejem in drugimi potrebščinami. Vodi vse zadružništvo in ne samo z dajanjem kreditov, temveč tudi s splošno kontrolo, da ne zaide zadružništvo na napačno pota.

Novi zakon o Bolgarski kmetijski in zadružni banki to kontrolo še poostreje. Banka je neposredno postavljena pod ministrskega predsednika, ki izvaja svoje nadzorstvo po kmetijskem ministru. Upravni svet banke, ki ga tvorijo predsednik, dva podpredsednika in štirje upravni svetniki, je dopolnjen s tremi zastopniki bolgarskih gospodarskih ministrstev ter zastopnikom Bolgarske narodne banke. Dva zastopnika imajo v upravnem svetu tudi zadrage, vendar pa imata zastopnika samo posvetovalni glas.

Nadzorstvene pravice banke nad zadrugami so bile zelo razširjene. Upravni svet banke sme zadrage razpustiti in njih voditelje odstaviti in na njih mesto imenovati nove. Kontrola banke se ne razteza samo na gospodarsko delovanje zadrug, temveč tudi na njih

politično udejstvovanje. Če razpravlja upravni svet o teh vprašanjih, se pritegnejo k seji upravnega sveta še dva zastopnika ministrskega predsednika in en zastopnik notranjega ministra. Voditelji zadrug morejo nastopiti svoje mesto šele potem, ko jih je upravni svet banke potrdil. Namen vseh teh določb je, da se pritegnejo zadrage k nacionalnemu delu in da se iz njih izločijo elementi, ki bi temu delu nasprotovali.

Iz socialne statistike Ljubljanske pokrajine

Povprečno število zavarovanih delavcev in nameščencev je bilo v mesecu juliju pri Zavodu za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine 21.105, pri Trgovskem bolniškem in podporn. društvu 4564, pri »Merkurju« 89; skupaj pri vseh treh zavodih 25.758. Razlika zavarovancev od junija je — 2295 oseb ali — 8.18 %.

Stalež nezmožnih bolnikov je znašal v juliju pri vseh treh zavodih povprečno 803, to je 28 manj ko v prejšnjem mesecu. Odstotek bolnikov je pa zaradi padca članstva narasel na 3.12 %.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, ki približno ustreza faktičnemu dnevni zaslužku povprečnega delavca, je znašala v juliju pri Zavodu za socialno zavarovanje 22.21, pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu 31.33, pri »Merkurju« 38.73; skupaj pri vseh treh zavodih po 23.88 lire.

Povprečna zavarovana mezda je narasla od 23.73 na 23.88 lire. Povprečna zavarovana mezda je znašala v juliju pri moških 29.32, pri ženskah pa 16.55 lire.

Od vseh industrij so najbolj nazadovale gradnje železnic, cest in vodovodnih zgradb (— 505 zavarovancev), gozdno-žagarska industrija (— 368), gradnje nad zemljo (— 312), kovinska industr. (— 132), predelovanje kože, predelovanje lesa in trgovina (— 116) itd.

Češki stroji za evropski jugovzhod

Od vsega izvoza Češko-moravskega protektorata je prišlo lani 9% na izdelke strojne industrije. Največ od teh izdelkov so prevzele južnovzhodne evropske dežele. Na prvem mestu je bila Slovaška, potem pa so se v presledkih vrstile Romunija, Bolgarija, Hrvaška in Turčija. Med ostalimi odjemalci čeških strojev je bila na prvem mestu Italija, na petem Švedska, za njo pa Norveška, Nizozemska in Belgija. Proti koncu leta se je izvoz v zadnje tri dežele precej omejil v korist južnovzhodnih dežel.

Strojna industrija Protektorata ima v večini južnovzhodnih dežel svoja dobro uvedena zastopstva, letos pa so se zastopstva razširila tudi na Turčijo, ki bo tudi postala važen odjemalec čeških strojev. Lani je dobivala Turčija iz Protektorata predvsem naprave za električna podjetja in hladilnice ter stroje za cestna dela. Romunija dobiva iz Protektorata v prvi vrsti opremo za sladkorno in mlinsko industrijo ter za razne ambulatore, Bolgarija pa opremo za klavnice in hladilnice, razne kotle in električne aparate. Električne naprave dobiva iz Protektorata tudi Srbija, Hrvaška pa predvsem parne kotle.

Iz italijanskega gospodarstva

Velika razstava živilskih konserv bo od 1. do 20. septembra v Parmi. Z razstavo bodo združene razne prireditve, ki kažejo napredek industrije živil in konserv. Razpisan je tudi mednarodni natečaj za rešitev vprašanja najboljših posod za konzervirana živila. Vsota razpisanih nagrad je 120.000 lir. Dne 18. in 19. septembra bo pod okriljem Zveze industrijcev prvi znanstveni tehnični kongres za izdelovanje živilskih konserv, da se poglobi sodelovanje med konzervno industrijo in znanstveniki.

Uvoz 400.000 kg semenskega krompirja je dovoljen za gospodarsko leto 1942./43. Uvoženi krompir se bo smel uporabljati samo za seme.

Lov na zajce se začne po odredbi ministrstva za kmetijstvo in gozdove dne 6. septembra.

Lovski plen je z novo naredbo ministrstva za kmetijstvo in gozdove tudi uvrščen pod kontrolirano preskrbo prebivalstva z živil. Dve tretjini divjačine prideta na javna tržišča, lovci pa smejo samo eno tretjino svojega plena uporabljati zase. Streljanje fazank je za vso vojno dobo ter še za eno leto po vojni prepovedano.

Pri kmetijski reorganizaciji Grčije je zelo važno in uspešno prizadevanje italijanskih okupacijskih oblasti, ki skrbijo predvsem za povečanje žitnega pridelka ter za razširitev nasadov krompirja.

Na mednarodni filmski razstavi v Benetkah bodo predvajali 11 velikih nemških filmov ter vrsto kratkih filmov z bojšči.

Proizvodnjo posebnega mila za dojenčke je dovolilo korporacijsko ministrstvo. To milo se bo dobivalo v lekarnah in bo mesečni obrok 100 gramov za dojenčka.

Nasadi oljaric v Srbiji

Pred vojno se kulturi oljaric v Srbiji ni posvečala večja pozornost, ker so v drugih pokrajinah bivše Jugoslavije pridelovali toliko oljaric, da se je od leta do leta zmanjševal uvoz jedilnega olja. Leta 1928. so ga uvozili še 2705 ton, leta 1938. pa samo 106 ton. Nasadi oljnatih repice ali ogrščice so v bivši moravski banovini leta 1939. obsegali 6 ha, v vsej državi pa nad 19.000 ha, nasadi sončnice pa v moravski banovini 135 ha, v vsej državi pa okrog 19.500 ha.

Letos so se v Srbiji nasadi sončnice razširili na blizu 30.000 ha in ima pri tem velike zasluge beograjska tvrdka »Uljoplod«, ki daje kmetom na razpolago seme ter skrbi za prodajo pridelka. Letos aprila je bila v Beogradu ustanovljena prva srbska tovarna jedilnega olja, ki bo v Smederevu že letos zgradila velik obrat na zemljišču ob Donavi, ki obsega 6 ha.

Izvoz lesa iz Slovaške

Največji odjemalec slovaškega lesa je že od nekdaj Nemčija, v zadnjem času pa se je povečal tudi izvoz na Madžarsko. Letošnja švicarska naročila slovaškega lesa so vredna 55 milijonov slovaških kron, Italija pa bo letos dobila iz Slovaške 150.000 kubičnih metrov lesa. Uvoz lesa v Belgijo in Nizozemsko bo, plačan po berlinskem kliringu, vreden poldrugi milijon RM. Večje količine jamskega in rezanega lesa gredo letos tudi v Turčijo in Bolgarijo, zmanjšala pa so se naročila za Generalno gubernijo.

Himen

Te dni sta se poročila v Beogradu veletrgovca g. Radoslav Mirković in gđc. Sonja Kukec iz Zalca. Poročna kuma sta bila gg. Zivojin Tabaković, zasebnik, in Vlada Parezanović, industrijec iz Beograda. Zeninu, ki je znan in čisljan v naših gospodarskih krogih, in nevesti-rojakinji želimo obilo sreče.

Pridobivanje mangana v vojni dobi

Manganova ruda se je v vojni dobi uvrstila med najvažnejše industrijske surovine, ker je pri proizvodnji železa in jekla praktično neobhodno potrebna. V povprečju zadnjih let je bila svetovna proizvodnja manganove rude 6 milijonov ton, od česar je prišla polovica na Rusijo, ena petina pa na Indijo. Rusija je bila pred vojno največji dobavitelj manganove rude, zdaj pa je ena tretjina ležišč v zasedeni Ukrajini. Spremembe, ki so zaradi vojne nastale pri pridobivanju in dobavi manganove rude, opisuje »Südost-Echo« takole:

Združene države Severne Amerike so leta 1940. eno četrtino (nad 1 milijon ton) svoje potrošnje manganove rude krije z dobavami iz Rusije, iz Indije pa so dobivale letno do 145.000 ton. Iz Indije je tudi Anglija dobivala od leta do leta večje količine manganove rude. Leta 1931. n. pr. 60.000, leta 1938. pa že 270.000 ton. Zdaj so možnosti tega uvoza zelo omejene in iskati je treba nove vire.

V poštev pridejo Južna Afrika, Zlata obala, Egipt, Brazilija in Kuba. V Južni Afriki je pridobivanje manganove rude v zadnjih letih nazadovalo. Tako so pridobili leta 1940. samo še 412.000 ton, dočim jih je bilo pridobljenih leta 1937. še 630.000 ton. S finančno in tehnično pomočjo USA se bo proizvodnja baje spet dvignila. Ob Zlati obali so začeli izkoriščati ležišča manganove rude šele v prvi svetovni vojni in se je proizvodnja do leta 1937. dvignila na okrog 540.000 ton. V Egiptu ležišča zaradi neugodnih terenskih

in transportnih razmer niso dovolj izkoriščana. Proizvodnja je bila na višku leta 1937., znašala pa je samo 186.000 ton. Tudi v Braziliji in Kubi je bila proizvodnja ovirana, ker so bili preveliki transportni stroški. Proizvodnja Brazilije je znašala ob koncu prve svetovne vojne okrog 550.000 ton, leta 1937. pa se je znižala na 254.000 ton. Rudniki Kube niso nikdar izkoristili svoje letne kapacitete 250.000 ton. Leta 1937. so dali samo 130.000 ton.

Brez novih in obširnih tehničnih naprav je v vseh teh deželah uspešno izkoriščanje rudnikov in ležišč manganove rude nemogoče in ker je dovoz tehničnega materiala vedno bolj oviran, je danes v Angliji in Ameriki v ospredju vprašanje samopreskrbe. V USA je bila leta 1940. domača proizvodnja polnovrednih manganovih rud in koncentratov dokaj skromna. Dosegla je komaj 40.000 ton, napovedano pa je povečanje za letos na 200.000, za leto 1943. pa na 380.000 ton, kar pa je malo v primerjavi s potrošnjo, ki jo cenijo na 1,3 do 1,4 milijona ton. »U. S. Bureau of Mines« je napovedal tudi nov način proizvodnje feromangana iz manjvrednih rudnin, pri tem pa pripomnil, da bo ta proizvodnja razmeroma draga in zamudna. Po novem načinu proizvodnje bi se baje dobilo toliko mangana, da bi ustrezalo letni količini 600.000 ton polnovrednih manganovih rud, kar je seveda tudi premo pri skupni letni potrošnji Amerike in Anglije, ki znaša 2,5 do 3 milijone ton manganovih rud.

Trgovsko ladjeveje nevtralnih držav

Število nevtralnih držav v tej vojni pada in zato se tudi krči število trgovinskih ladij, ki pripadajo nevtralnimi državam. Skupno imajo danes vse nevtralne države približno 4 milijone brt trg. ladij. Vse nevtralne države pa si prizadevajo, da svoje trgovinske brodovje povečajo, ker je le na ta način oskrba teh držav bolj zagotovljena.

Večina nevtralnih držav si pomaga z nakupi starih ladij. Švedska pa skuša predvsem z zgraditvijo novih ladij povečati svoje trgovinske brodovje, oz. nadomestiti vrzeli, ki so nastale v njenem brodovju zaradi potopitev. Švedske ladje plujejo namreč tudi v ogroženih vojnih conah in zato so tudi izgube švedskega brodovja velike in znašajo okoli 330.000 ton. Brez teh izgub bi bila Švedska glede trgovinskega brodovja med

nevtralnimi državami gotovo na prvem mestu.

Špansko trgovinsko brodovje je v znaku nadomestitve izgub, nastalih v državljanski vojni. Danes ima Španija 777 ladij z 902.000 brt, v delu pa je ladij s približno 170.000 brt. S temi novimi ladjami bo dosegla Španija stanje iz leta 1936.

Irska je po dolgih pogajanjih kupila v USA 10 parnikov, ki so stari tudi že 30 let. Te ladje bodo služile predvsem za obalno plovbo.

Švica je kupila, da si zagotovi potrebne surovine in živila, 11 ladij s skupno 49.000 brt. Za te ladje je plačala Švica 50 milijonov švic. frankov, desetkrat več kakor bi veljale te ladje v normalnih časih. Švica pa hoče še povečati svoje trgovinsko brodovje, da bi imela skupno 25 ladij z 200.000 brt.

Izvoz lesenih hiš iz Švedske

Veliko lesno bogastvo Švedske je že zgodaj zelo ugodno vplivalo na razvoj švedske lesne industrije. Ker je poleg tega švedski les slovel po svoji izredno dobri kakovosti, se je švedski les tudi vedno bolj izvažal, in sicer le obdelan les v vseh oblikah. Danes tvorijo lesni izdelki glavni del švedskega izvoza. Vedno lepši razvoj švedske lesne industrije je omogočil, da je ta začela izdelovati tudi lesene stanovanjske hiše. Že v začetku tega stoletja je bila v Stockholmu tovarna, ki je na pol industrijsko izdelovala lesene hiše. Takrat obseg te proizvodnje še ni bil velik, sedaj pa je dosegla proizvodnja lesenih hiš že zelo visoko stopnjo. V letih 1930 in 1940 so se izdelovale lesene hiše predvsem za naseljence. Med tem pa

je lesna industrija dosegla velike napredke in lesene hiše so se izdelovale v vedno večji popolnosti. Tudi proizvodni stroški so se znatno znižali. Posledica vsega tega je bila, da živi danes na Švedskem okoli četrta milijona ljudi v lesenih hišah. Skupna vrednost teh hiš se cenijo na pol milijarde švedskih kron. Tovarne za lesene hiše pa izdelujejo sedaj tudi posebne stavbe za najrazličnejše namene, tako za vojaške barake, pralnice, delavska bivališča ter stavbe za najrazličnejše obrtne namene. Kratki dobavni roki, kratka stavbena doba ter nizke cene so zelo dvignile povpraševanje po teh hišah.

A tudi v sosednjih državah je povpraševanje po lesenih hišah silno naraslo, tako zlasti na Fin-

skem po vojni z Rusijo, sedaj po izbruhu druge svetovne vojne pa tudi po vsej Evropi. Nastala je zato potreba, da se je na Švedskem ustanovila osrednja izvozna organizacija za izvoz lesenih hiš. Tako organizacijo so ustanovile švedske tovarne za lesene hiše l. 1941. in se ta imenuje Švedska izvozna družba lesenih hiš, družba z o. z. To družbo tvorijo 16 tovarn. Z ustanovitvijo nove družbe se je izvoz lesenih hiš znatno olajšal. Danes preživlja švedska industrija lesenih hiš visoko konjunkturo, pričakovali pa je, da bo ta trajala tudi še po vojni, ker bo zlasti prva povojna leta potreba po lesenih hišah zelo velika. Ker se izdelujejo lesene hiše na Švedskem iz dobrega materiala in na najbolj racionalen način, je gotovo, da bodo te hiše tudi zaradi svoje cenenosti z lahkoto našle odjemalce.

Tudi v Nemčiji se pripravlja ožioroma tudi že izjava načrtna fabrikacija lesenih hiš, zlasti barak, ki pa zaradi svoje dobre izdelave niso več barake v starem pomenu besede. Tudi naša lesna industrija bo morala misliti na to, da se loti te nove proizvodnje v lesni industriji.

Denarstvo

V Grčiji se more v bodoče dvigati od bančnih dobroimetij mesečno največ po 50.000 drahem in ne več le do 30.000.

Hranilne vloge v Angliji nazadujejo. V začetku letošnjega leta je bilo tedensko povprečje za 22 milijonov funtov novih hranilnih vlog, v marcu in aprilu le še za 12,8, v maju 11, sedaj pa le še za 10,4 milijona funtov.

Trgovinski register

Vpisi:

Stojan Marta, trgovina na drobno z usnjeno galanterijo, Ljubljana. Imetnik: Stojan Marta, rojena Mergenthaler, Ljubljana. Prokurist: inž. Stojan Lovrene, poslovodja v Ljubljani.

Že v 24 urah

barva, plestran kemično snaži obleke, klobuke (d. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

COTONIFICIO VALLETICINO

TVORNICA BOMBAŽA

Milano

Via Principe Umberto, 34

Da più di 25 anni - Že več ko 25 let

i Rimedi Heumann vengo usati con mirabile successo e con soddisfazione dai consumatori. Fate anche Voi una prova e domandate il listino presso la

se sredstva Heumann uporabljajo s čudovitim uspehom in v zadovoljstvo odjemalcev. Poskusite enkrat tudi Vi in zahtevajte cenik pri

S. A. Heumann MILANO, Via Stilicone 39

Gospodarske vesti

Tvornica za dušik d. d. v Rušah je prešla v last nemškega kemičnega koncerna I. G. Farben. Občni zbor delničarjev je sklenil, da se izplača za lansko leto zopet osem odstotna dividenda.

Zaradi prevoza kmetijskih pridelkov iz jugovzhodne Evrope do osrednje Evrope je bila v Sofiji mednarodna železniška konferenca, katere so se udeležili zastopniki Italije, Nemčije, Romunije, Madžarske, Hrvaške in Bolgarske.

»Priručni imenik izvoznika i uvoznika u Nezavisnoj Drzavi Hrvatskoj« je izdala Trgovinska zbornica v Zagrebu, Trg II, št. 5. Priročnik je izšel v hrvatskem, italijanskem in nemškem jeziku ter velja 45 lir. Naroča se pri Trgovinski komori v Zagrebu. Denar se vplača na korist klirinskega računa zbornice.

Trgovinski minister v Zagrebu je izdal uredbu, s katero se ustavlja vsaka zasebna gradbena delavnost na Hrvaškem. Dovršitev že začelih zgradb more dovoliti ministrstvo po lastnem predurku.

49 % delnic tvornice svinčnikov Hardtmuth v Zagrebu je odkupila hrvatska država, 51 % delnic ostane last nemške tovarne.

Znana hrvatska tvrdka »Slavonia« za industrijo lesa je stopila v likvidacijo.

Rečni promet med Zemunom in Vukovarom je bil obnovljen.

Srbska vlada je izdala zakonsko uredbo, s katero se predpisuje obvezno pripravljanje drv za vse moške od 17. do 50. leta. Na ta način naj se prepreči, da bi Srbija trpela letos takšno pomanjkanje drv kot lansko zimo.

Ravnatelj turškega zunanje-trgovinskega zavoda je prišel z več strokovnjaki v Sofijo, kjer se bo pogajal o blagovni izmenjavi med Turčijo in Bolgarsko. Z enakim namenom je prišla v Sofijo tudi slovaška trgovinska delegacija.

Slovaška je imela v 1. letošnjem četrtletju še okoli 30.000 brezposelnih, v maju le še 5770, v juniju pa je že primanjkovalo delavcev. Povprečna mezda delavcev se je zvišala od 21.74 Ks v januarju na 24.17 Ks v maju.

Kavni nadomestki v Protektoratu so se pocenili za 10 odstotkov. Trgovci smejo blago iz stare zaloge prodajati po starih cenah še do 28. septembra.

Letina na Češko-Moravskem bo letos dobra in pričakujejo, da bo pridelek letos znatno večji kot lani.

Vsa večja madžarska pletilna podjetja so si zagotovila potrebne surovine. Večinoma jih bodo dobila iz Italije in Švice.

Madžarske državne železnice, jeklarne in strojne tovarne so si pridobile licenco tvrdke I. G. Farben za izdelovanje magnezije. Zgradili bodo novo tovarno z imenom »Madžarski magnezij in elektron d. d.«

Število brezposelnih delavcev je v Franciji padlo od lanskega junija od 350.000 na 110.000.

Švedska vlada bo razpisala notranje posojilo v višini 150 milijonov švedskih kron. Uspeh posojila je že zagotovljen, ker bodo vse posojilo podpisale banke.

V Helsinkih so se pred kratkim uspešno zaključila nemško-finska trgovinska pogajanja zaradi blagovne izmenjave med tema državama.

Pridelek kave bo letos v Braziliji približno za polovico manjši kot lansko leto, ker se je površina s kavo zasajene zemlje zelo zmanjšala. Navzlic temu pa Brazilija ne bo mogla prodati vse svoje kave, ker je odpadel evropski trg, ki je bil najboljši odjemalec brazilske kave.

V Južni Afriki zelo primanjkuje premoga, kar zlasti težko občuti industrija. Sedaj bodo začeli izkoriščati premogovnike v Taganiki, čeprav so ti zelo težko dostopni.

Poravnajte naročnino!